

**АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
«ЩО ЗРОБИЛА
ВЕРХОВНА РАДА 8 СКЛИКАННЯ
ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ ТА ВІЙСЬКОВИХ
ЗА 5 РОКІВ?»**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЮРИДИЧНА СОТНЯ»

2019 РІК

ЗМІСТ

Вступ	4
Умовні скорочення	5
Розділ I. Проблеми, які вдалось вирішити у сфері ветеранських справ та соціального захисту військовослужбовців	6
2015 рік	6
2016 рік	9
2017 рік	11
2018 рік	13
2019 рік	15
Розділ II. Законопроекти, які були прийняті ВРУ 8 скликання у першому читанні і роботу над якими продовжить Верховна Рада 9 скликання	16
Розділ III. Законопроекти, які були зареєстровані за період роботи ВРУ 8 скликання, однак не були прийняті, відтак вважаються відхиленими	17
Висновки	18
Додатки	20

ВСТУП

Верховна Рада України 8 скликання розпочала свою роботу після Революції Гідності та стала відображенням надій громадянського суспільства на реформи в державі. За 5 років роботи Верховної Ради 8 скликання народні депутати рекордну кількість раз реалізовували своє право на законодавчу ініціативу. Так, народними депутатами було зареєстровано 6441 законопроект. Загалом, за час роботи Верховної Ради 8 скликання було зареєстровано 7703 законопроекти (у тому числі Кабінетом Міністрів України, Президентом України).

У зв'язку із початком російсько-української війни особливого законодавчого захисту потребують особи, які брали участь в антитерористичній операції/операції об'єднаних сил, члени їхніх сімей та члени сімей загиблих ветеранів. Таким чином, тема національної безпеки і соціального захисту військовослужбовців і ветеранів мала б бути номером один в порядку денному Верховної Ради.

У підсумку, із загальної кількості законопроектів, зареєстрованих народними депутатами, лише 3% (близько 200) було спрямовано на покращення соціального захисту військовослужбовців та ветеранів. З них 64 законопроекти стали законами.

У розрізі тематики прийнятих законів варто зазначити, що більшість з них стосується надання та позбавлення ветеранського статусу, врегулювання питань, пов'язаних із проходженням військової служби та виконанням обов'язків військовослужбовцями в умовах існування особливого періоду.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

ОГД	одноразова грошова допомога
в/ч	військова частина
військкомат	військовий комісаріат
АТО	антитерористична операція
ООС	Операція об'єднаних сил
МОУ	Міністерство оборони України
ДФС	Державна фіскальна служба
ГШ	Генеральний штаб Збройних Сил України
ЗСУ	Збройні Сили України
УБД	учасник бойових дій
ЗМІ	засоби масової інформації
ССО	Сили спеціальних операцій ЗСУ
КМУ	Кабінет Міністрів України
ВРУ	Верховна Рада України
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
СБУ	Служба безпеки України
Нацгвардія, НГУ	Національна Гвардія України
НАТО	Організація Північноатлантичного договору

РОЗДІЛ І

ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ВДАЛОСЬ ВИРІШИТИ У СФЕРІ ВЕТЕРАНСЬКИХ СПРАВ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ:

2015 рік

У 2015 році Верховна Рада 8 скликання прийняла 32 закони, за допомогою яких:

- надала право на додаткову відпустку тривалістю 14 календарних днів для учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни (Закон №N426-VIII)
- прирівняла осіб, які отримали інвалідність внаслідок участі у Революції Гідності, до ветеранів з інвалідністю внаслідок війни (Закон №175-VIII)
- закріпила право на оздоровлення для дітей учасників бойових дій, членів сімей загиблих та дітей загиблих під час Революції Гідності (Закон №592-VIII)
- надала право на отримання статусу учасника бойових дій добровольцям, підрозділи яких увійшли в офіційні збройні формування (Закон №291-VIII)
- закріпила право на одноразову грошову виплату для осіб з інвалідністю внаслідок війни із числа добровольців та членів сімей загиблих добровольців (Закон №735-VIII)
- звільнила від мобілізації осіб, які мають на утриманні дітей з інвалідністю (підгрупа А до 18 років) (Закон №339-VIII)
- обмежила право на санаторно-курортне лікування для військовослужбовців та членів їхніх сімей за розміром доходу (Закон №739-VIII)
- звільнила від сплати судового збору учасників АТО/ООС та членів їхніх сімей (за подання заяви про встановлення факту смерті особи внаслідок участі в АТО/ООС, Закон №670-VIII, Закон №484-VIII)
- звільнила від сплати військового збору військовослужбовців на час безпосередньої участі в АТО/ООС (Закон №548-VIII)
- закріпила право на державну цільову підтримку для здобуття професійно-технічної та вищої освіти для учасників бойових дій, їхніх дітей та дітей загиблих (Закон №425-VIII)
- передбачила можливість для звільнення з військової служби студентів, аспірантів денної форми навчання, які були призвані на військову службу під час мобілізації (Закон №277-VIII)
- звільнила від призову на військову службу під час мобілізації на особливий період студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників (Закон №570-VIII)
- закріпила трудові гарантії для військовослужбовців, а саме збереження місця роботи та середнього заробітку на підприємстві, а також відповідальність роботодавця за порушення цих гарантій (Закон №116-VIII, Закон №433-VIII, Закон №734-VIII, Закон №259-VIII)
- удосконалила питання використання військовослужбовцями відпусток на час особливого періоду (Закон №448-VIII)
- встановила порядок поведження та знаходження військовополонених відповідно до норм міжнародного законодавства (Закон №133-VIII)
- впровадила кримінальну відповідальність за ухилення від призову на строкову військову службу та військову службу за призовом (Закон №116-VIII)
- посилила адміністративну відповідальність за військові правопорушення (Закон №158-VIII)
- удосконалила порядок нарахування субсидій на житлово-комунальні послуги для осіб, які брали участь в АТО/ООС та членів їхніх сімей (Закон №615-VIII)

- поширила на осіб офіцерського складу за призовом умови соціального захисту військовослужбовців (Закон 683-VIII)
- надала можливість зараховувати стаж військової служби в особливий період до стажу роботи на пільгових умовах (як місяць за три для обчислення стажу для оформлення «змішаної» пенсії або за вислугою років) (Закон №242-VIII)
- встановила 14 жовтня Днем захисника України (Закон №238-VIII)
- уточнила деякі строки військової служби за контрактами, укладеними до закінчення особливого періоду, оголошення рішення про демобілізацію (Закон №711-VIII)
- передбачила обов'язкове зарахування осіб, звільнених з військової служби під час особливого періоду, до військового оперативного резерву першої черги (Закон №265-VIII)
- встановила законні підстави та порядок проходження військової служби в ЗСУ іноземцями та особами без громадянства (Закон №716-VIII)
- запровадила створення та ведення Єдиного державного реєстру військовозобов'язаних (Закон №1951-VIII)
- встановила правовий статус борців за незалежність України у XX столітті, закріпила їхні соціальні гарантії (Закон №314-VIII)
- передбачила правову основу для розроблення і затвердження зразків військової форми одягу (Закон №567-VIII, на виконання цього Закону спрямований наказ Міністерства оборони України №606 від 20.11.2017)
- встановила обов'язок проходження психологічної та медико-психологічної реабілітації для осіб, які звільняються з військової служби (Закон №742-VIII, деталізовано постановою КМУ від 27 грудня 2017 р. № 1057)

[\(Детальніше в Додатку 1\)](#)

Ці 32 закони були практично необхідними, адже з початком російсько-української війни потрібно було кардинально змінювати механізми, встановлені застарілим законодавством, яке фактично не змінювалось із 1993 року. У 2015 році ВРУ довела, що першочерговими для неї є прийняття законів, спрямованих на покращення соціального захисту військовослужбовців та ветеранів, які ціною власного життя та здоров'я захищали незалежність та суверенітет України.

Актуальним залишається внесення змін до законодавства з приводу скасування норм, які були внесені Законом №739-VIII (законопроект №2972). Законом право на санаторно-курортне лікування для військовослужбовців та членів їхніх сімей було обмежено розміром середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Відкритим питанням є необхідність надання окремих трудових гарантії для військовослужбовців (збереження місця роботи, посади та середнього заробітку), адже саме такі гарантії часто слугують їй перепорою у подальшому працевлаштуванні ветеранів.

Варто зауважити, що 2015 рік був найпродуктивнішим роком діяльності ВРУ 8 скликання.

Найактивніші законотворці, ініціативи яких стали законами:

народний депутат Вінник Іван Юлійович
Законопроекти (1525, 2079, 2283, 2356а, 2389, 2504а-д)

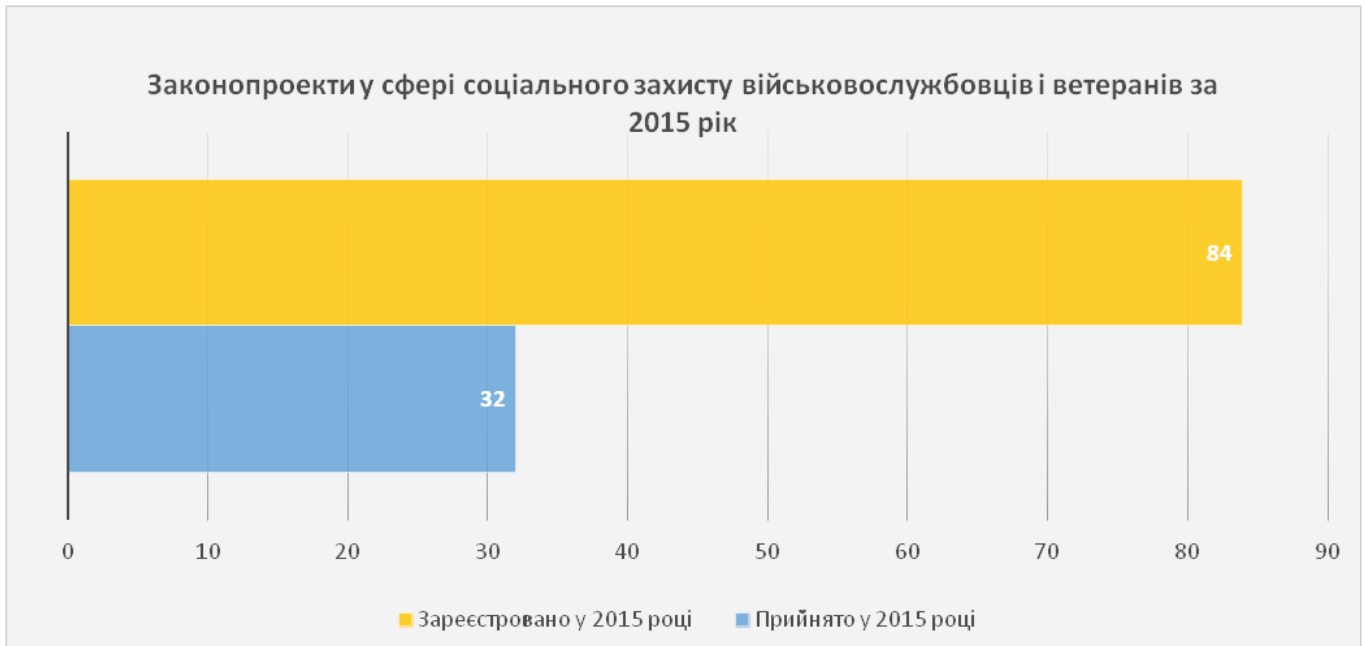

народний депутат Пашинський Сергій Володимирович
Законопроекти (1525, 1762, 2079, 2283, 2504а-д)

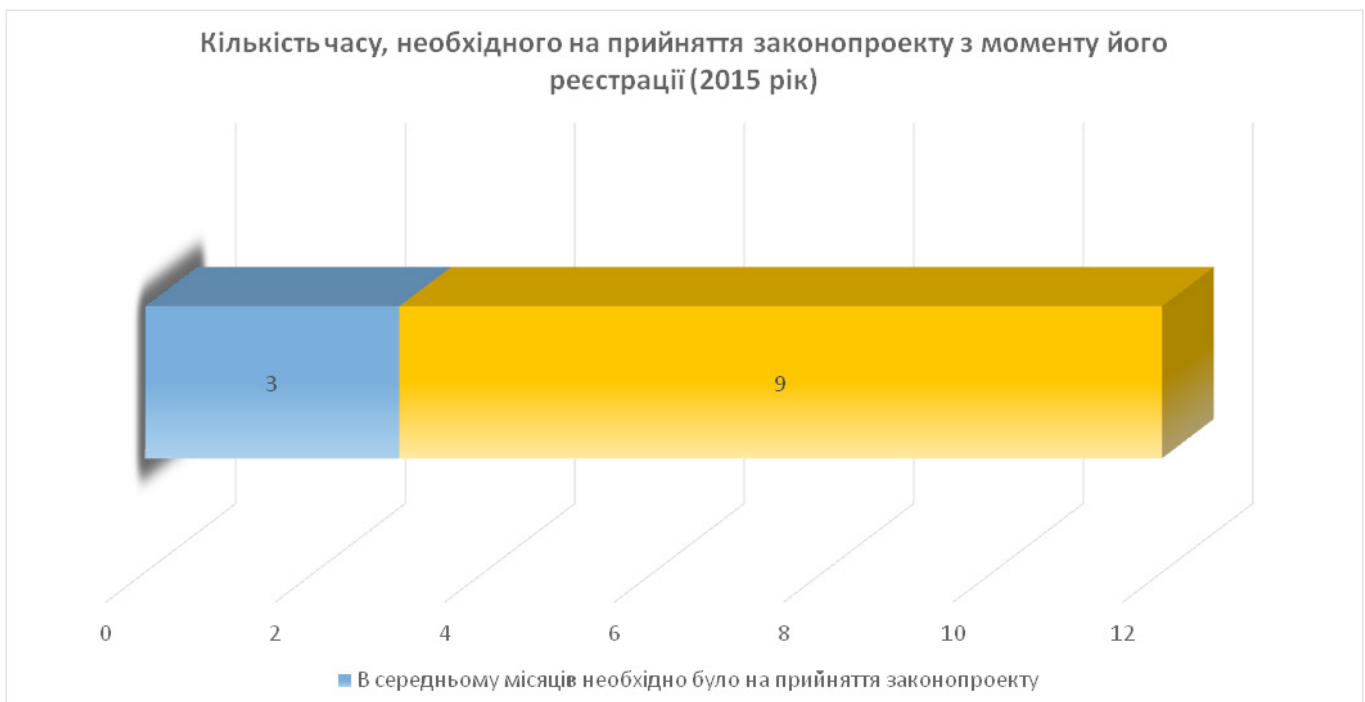

Кабінет Міністрів України
Законопроекти (2862, 2972, 1535, 2093а, 2149)

Прийняті та зареєстровані законопроекти

Скільки часу витрачали народні депутати для прийняття законопроектів

2016 рік:

У 2016 році Верховна Рада прийняла 14 Законів за допомогою яких:

- надала право військовослужбовцям ДФС отримувати статус УБД (Закон №965-VIII)
- зняла обмеження по доходах для членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС та загиблих (померлих) учасників Революції Гідності щодо деяких пільг (Закон №967-VIII)
- надала можливість звільнення з військової служби для осіб, які мають на утриманні дітей з інвалідністю I або II групи (Закон 1680-VIII)
- передбачила додаткові гарантії у працевлаштуванні для учасників бойових дій, які брали участь в АТО/ООС (Закон №1436-VIII)
- закріпила право на дострокові пенсії за віком для військовослужбовців, які брали участь в АТО/ООС, а також для дружин (чоловіків) та батьків загиблих (померлих) учасників АТО/ООС (Закон №1683-VIII)
- передбачила норму щодо неврахування розміру грошового забезпечення при обрахуванні державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям (Закон №1462-VIII)
- закріпила право на призначення пенсій дружинам (чоловікам) загиблих (померлих) військовослужбовців, які доглядають за дітьми годувальника до 8-річного віку, незалежно від того, чи працює така особа чи ні (Закон №1678-VIII)
- встановила спрощений порядок прийняття до громадянства іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у ЗСУ (Закон №957-VIII)
- прирівняла право на пенсію для резервістів, які брали участь в АТО/ООС та членів сімей осіб, які загинули чи померли внаслідок виконання обов'язків служби у військовому резерві під час участі в АТО/ООС до рівня пенсії військовослужбовців (Закон №1080-VIII)
- передбачила, що призову на військову службу під час особливого періоду не підлягають особи, чії родичі загинули, пропали безвісти під час проведення АТО/ООС (Закон №1387-VIII)
- закріпила правовий статус та особливості застосування Сил спеціальних операцій, а також визначила соціальні гарантії для військовослужбовців ССО (Закон №1437-VIII)
- надала право на збереження грошового забезпечення за військовослужбовцями, які були захоплені в полон чи в заручники (Закон №1486-VIII)
- скасувала контракти «до кінця особливого періоду», чим забезпечила право на звільнення з військової служби (Закон №1769-VIII)
- передбачила трудові гарантії для військовослужбовців у разі переукладення контракту, а саме збереження місця роботи та середнього заробітку на підприємстві, в установі чи організації (Закон №1769-VIII)

[\(Детальніше в Додатку 2\)](#)

У 2016 році Верховна Рада продовжила роботу, спрямовану на соціальний захист військовослужбовців та ветеранів. Зміни до законодавства вносились, виходячи із проблем, які виникали на практиці. Приміром, Закон №1680-VIII передбачив нову підставу для звільнення з військової служби, а саме утримання військовослужбовцем дитини з інвалідністю I або II групи, Закон №1769-VIII передбачив можливість звільнення для військовослужбовців, які уклали контракт до кінця особливого періоду.

Суперечливими є Закони №1436-VIII та №1769-VIII, які передбачають трудові гарантії, а саме: збереження місця роботи, посади, середнього заробітку та додаткові гарантії у працевлаштуванні для учасників бойових дій. Деякі роботодавці для формального виконання умов закону щодо квот вдаються до фіктивного працевлаштування учасників бойових дій.

Найактивніші законотворці, ініціативи яких стали законами:

народний депутат Трет'яков Олександр Юрійович
Законопроекти (3150, 3206, 3252, 3752)

народний депутат Вінник Іван Юлійович
Законопроекти (2847, 4795, 5337)

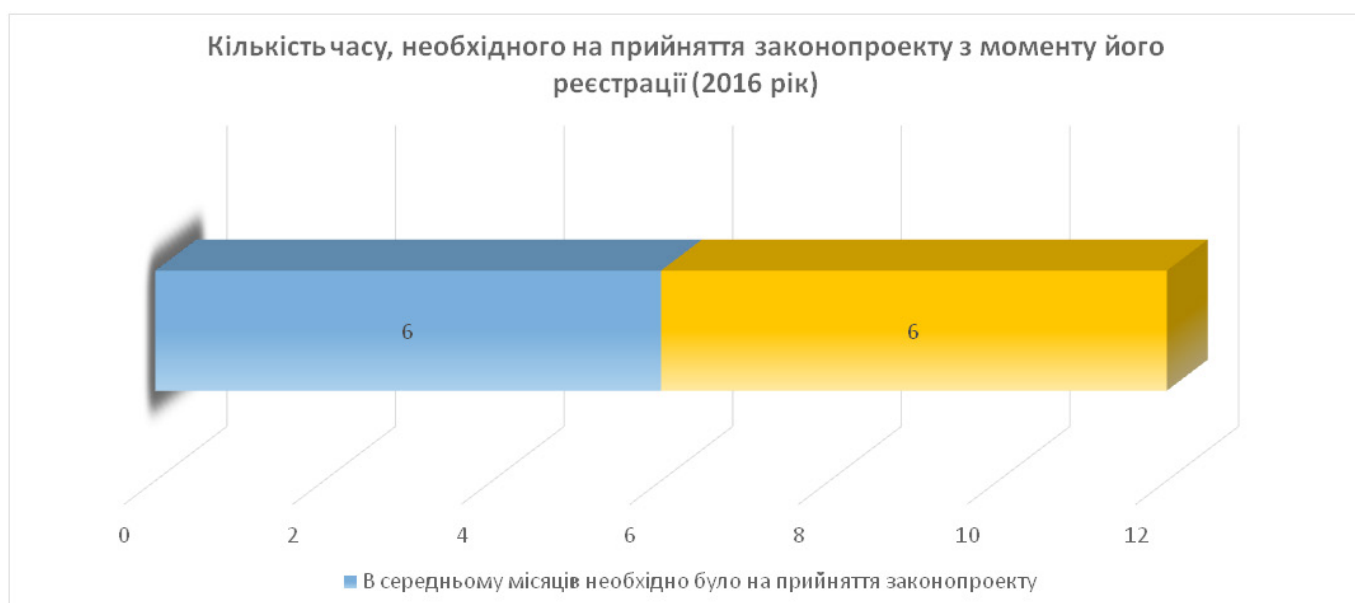

народна депутатка Фріз Ірина Василівна
Законопроекти (4795, 4878, 5337)

Прийняті та зареєстровані законопроекти

Скільки часу витрачали народні депутати для прийняття законопроектів

2017 рік:

За 2017 рік Верховна Рада прийняла 4 закони, за допомогою яких:

- ▶ передбачила порядок позбавлення статусу УБД (Закон №1952-VIII)
- ▶ прирівняла постраждалих учасників Революції Гідності до УБД (Закон №2203-VIII)
- ▶ надала право на отримання статусу члена сім'ї загиблого особам, чиї родичі померли після звільнення з військової служби внаслідок захворювання, а також право отримати статус особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок захворювання, набутого в АТО/ООС (Закон №2203-VIII)
- ▶ скасувала обмеження по доходах при наданні пільг для сімей загиблих ветеранів війни (Закон №2014-VIII)
- ▶ закріпила гарантію щодо збереження жилих приміщень за військовослужбовцями, призваними на військову службу під час мобілізації, на особливий період (Закон №2181-VIII)

[\(Детальніше в Додатку 3\)](#)

Хоча 2017 рік для законодавців не був активним, все ж вдалось прийняти ряд необхідних законів.

Закон №2014-VIII, яким було скасовано обмеження по доходах при наданні пільг для сімей загиблих ветеранів війни. Закон №1952-VIII, який передбачив можливість позбавлення статусу УБД, на виконання якого Уряд змінив постанову №413 від 20 серпня 2014 року. Закон №2203-VIII (щодо закріплення права на отримання статусу члена сім'ї загиблого особам, чиї родичі померли після звільнення зі служби внаслідок захворювання, а також отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок набутого в АТО захворювання та Закон №2181-VIII, яким держава закріпила гарантію щодо забезпечення військовослужбовців житлом.

Закон №2203-VIII, в частині, якою учасників Революції Гідності було прирівняно до УБД потребує значного доопрацювання, оскільки станом на липень 2019 розглядається питання про виокремлення учасників Революції Гідності в окремий закон. Метою є нормативне визнання події Революції Гідності та її наслідків для держави, надання окремого правового статусу для Революції Гідності.

Найактивніший суб'єкт законодавчих ініціатив:

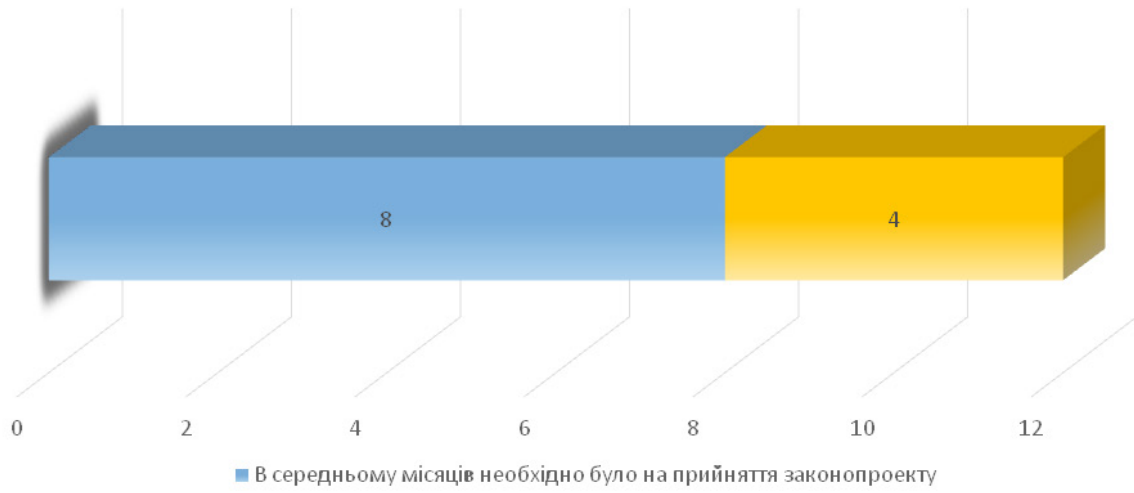
Кабінет Міністрів України
Законопроекти (5697, 4995)

Прийняті та зареєстровані законопроекти

Скільки часу витрачали народні депутати для прийняття законопроектів

Кількість часу, необхідного на прийняття законопроекту з моменту його реєстрації (2017 рік)

2018 рік:

За 2018 рік Верховна Рада прийняла 12 законів, за допомогою яких:

- закріпила право на виплату одноразової грошової допомоги для членів сімей осіб, померлих протягом 1 року після звільнення зі служби внаслідок захворювання чи поранення, набутого під час служби а також для осіб, яким було встановлено інвалідність або часткову втрату працездатності протягом трьох місяців після звільнення з військової служби (Закон №2522-VIII)
- надала право на державну цільову підтримку для здобуття професійно-технічної та вищої освіти для учасників бойових дій та осіб з інвалідністю, незалежно від віку (Закон №2300-VIII)
- встановила однакові розміри одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності для усіх військових ЗСУ, у тому числі для іноземців та осіб без громадянства (Закон №2409-VIII)
- дозволила встановлювати інвалідність безстроково особам, яким ампутовано кінцівки, а для осіб з інвалідністю внаслідок війни з числа осіб, які брали участь в АТО/ООС, передбачила встановлення групи інвалідності на ступінь вище (Закон №2318-VIII)
- надала статус УБД для борців за незалежність України у ХХ столітті, у тому числі для воїнів ОУН-УПА (Закон №2640-VIII)
- передбачила право на компенсацію за піднайом житла для військовослужбовців рядового, сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом (Закон №2288-VIII)
- забезпечила право на отримання пенсії в разі втрати годувальника курсантам військових ЗВО (Закон №2377-VIII)
- передбачено надання щорічної відпустки для військовослужбовців (Закон №2442-VIII)
- забезпечено рівні права і можливості для жінок і чоловіків під час проходження військової служби (Закон №2523-VIII)
- припинено АТО та розпочато Операцію об'єднаних сил (Закон №2268-VIII)
- надала право на звільнення для військовослужбовців, які уклали контракт про проходження військової служби до кінця особливого періоду (Закон №2397-VIII)
- підвищила граничний вік прийому на військову службу (Закон №2397-VIII)
- надала право продовжувати службу військовослужбовцям, які отримали травму, поранення, контузію, каліцтво чи захворювання під час участі в бойових діях (Закон №2397-VIII)

[\(Детальніше в Додатку 4\)](#)

У 2018 році було прийнято низку важливих законопроектів. Варто зауважити, що над прийняттям 7-ми законів працювала Юридична Сотня. Зокрема, над законом, що спрямований на надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, які померли протягом року внаслідок захворювання, поранення чи іншого ушкодження здоров'я. Законом, який передбачає державну цільову підтримку для здобуття професійно-технічної та вищої освіти для УБД, осіб з інвалідністю внаслідок війни та їхніх дітей.

Юридична Сотня також долучилась до прийняття закону щодо встановлення однакових розмірів одноразової грошової допомоги для всіх осіб (у тому числі для іноземців та осіб без громадянства), які брали участь в АТО/ООС, а також в разі смерті таких осіб. У 2018 році також було прийнято закон, яким передбачено право на компенсацію за піднайом житла, закон щодо неврахування часу в дорозі до місця проведення відпустки та назад та інші (№2523-VIII, №2268-VIII, №2397-VIII). Важливим було прийняття Закону 2268-VIII, який на рівні національного законодавства закріпив визнання злочину агресії Російської Федерації та її відповідальність за заподіяну шкоду.

Найактивніші законотворці, ініціативи яких стали законами:

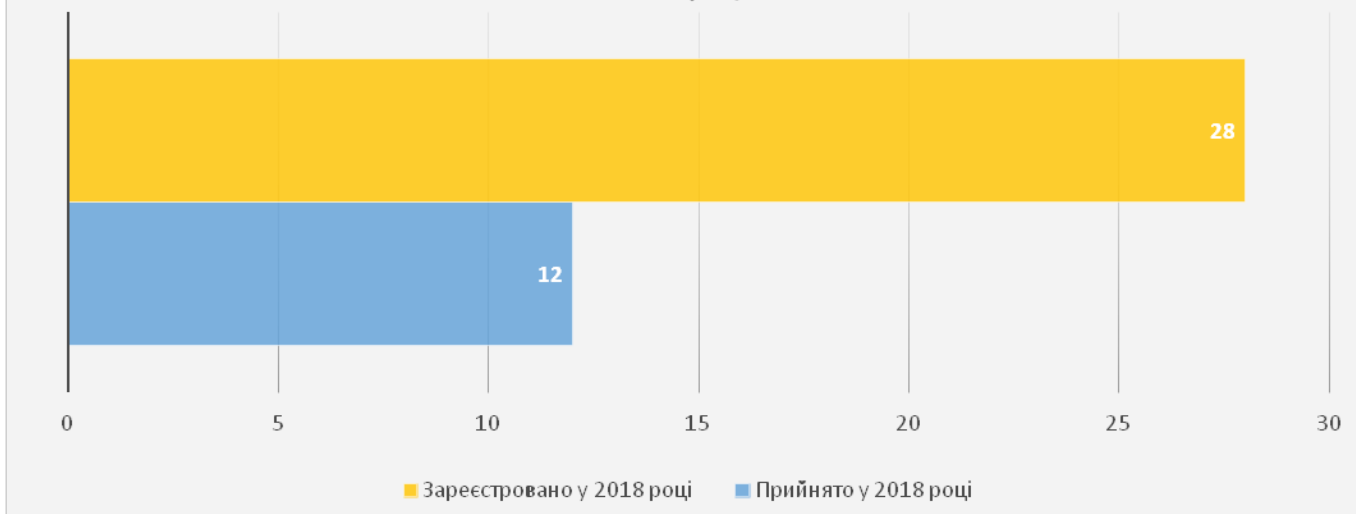
народний депутат
Вінник Іван Юлійович
Законопроекти (5337, 5366-д,
8394, 6268-1, 6689, 6052)

народний депутат
Пашинський Сергій
Володимирович
Законопроекти (5337, 5366-д,
6268-1, 6689)

Прийняті та зареєстровані законопроекти

Законопроекти у сфері соціального захисту військовослужбовців і ветеранів у 2018 році

Скільки часу витрачали народні депутати для прийняття законопроектів

Кількість часу, необхідного на прийняття законопроекту з моменту його реєстрації (2018 рік)

2019 рік:

За час роботи Верховної Ради у 2019 році (до 12 липня 2019 року) було прийнято 3 закони, якими:

- передбачено створення в Україні Єдиного державного реєстру ветеранів (Закон №2684-VIII)
- спрощено порядок прийняття до громадянства та отримання посвідки на тимчасове проживання для іноземців та осіб без громадянства, які брали участь в АТО/ООС (Закон №2743-VIII)
- встановлено адміністративну відповідальність за незаконне носіння військової форми одягу та підроблення державних нагород, а також кримінальну відповідальність за осквернення могил, пам'яток, споруджених в пам'ять захисників суверенітету та територіальної цілісності України (Закон №2747-VIII)

[\(Детальніше в Додатку 5\)](#)

Із прийнятих у 2019 році законів лише один станом на серпень 2019 може виконуватись – це Закон №2747-VIII. Щодо Закону №2684-VIII, то Єдиний державний реєстр ветеранів не створено у зв'язку із відсутністю коштів. Закон №2743-VIII щодо спрощення прийняття до громадянства іноземців-учасників АТО/ООС зможе виконуватись після розроблення/внесення змін у відповідні підзаконні нормативно-правові акти, такі зміни повинні бути внесені до 25 жовтня 2019 року.

Найактивніший законотворець, ініціативи якого стали законами:

народний депутат Третьяков Олександр Юрійович
Законопроекти (9508, 9217)

Прийняті та зареєстровані законопроекти

Законопроекти у сфері соціального захисту військовослужбовців і ветеранів у 2019 році за період роботи ВРУ 8 скликання

Скільки часу витрачали народні депутати для прийняття законопроектів

У 2019 році важко визначити скільки в середньому часу було необхідно на прийняття законопроектів, адже законопроект №9508 щодо створення Єдиного державного реєстру ветеранів було прийнято через місяць після реєстрації. Законопроект №3433 щодо спрощення порядку прийняття до громадянства іноземців та осіб без громадянства, які брали участь в АТО/ООС, розглядався 3,5 роки.

РОЗДІЛ II

ЗАКОНОПРОЕКТИ, ЯКІ БУЛИ ПРИЙНЯТІ ВРУ 8 СКЛИКАННЯ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ І РОБОТУ НАД ЯКИМИ ПРОДОВЖИТЬ ВЕРХОВНА РАДА 9 СКЛИКАННЯ

За період роботи Ради 8 скликання у першому читанні було прийнято 10 законопроектів у сфері соціального захисту військовослужбовців та ветеранів. Серед них:

- №2001а щодо генетичної ідентифікації військовослужбовців
- №6473 щодо уточнення питань військової служби за контрактом
- №5640 щодо звільнення з військової служби військовослужбовців у зв'язку із відсутністю за місцем служби без поважних причин більше двох місяців
- №1174 щодо встановлення відповідальності за злочини проти військовослужбовців окремих військових формувань
- №9331 щодо визначення територіальної підсудності судових справ, підсудних розташованим на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя судам, та підслідності кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території
- №5518 щодо надання одноразової грошової допомоги на власну справу для осіб з інвалідністю внаслідок війни, отриманої у зв'язку із участю в АТО/ООС
- №10004 щодо посилення відповідальності за відмову у пільговому перевезенні
- №10181 щодо приведення у відповідність військових звань із стандартами, прийнятими в країнах-членах НАТО
- №8205 щодо закріплення статусу та соціальних гарантій військовополоненим, заручникам, незаконно засудженим на тимчасово окупованих територіях України

[\(Детальніше в Додатку 6\)](#)

Відповідно до частини 2 статті 106 Закону України «Про регламент Верховної Ради України» прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому чи наступних читаннях законопроекти, але не прийняті в цілому, готуються і розглядаються Верховною Радою нового скликання за процедурою підготовки до другого читання, встановленою Регламентом ВРУ.

Із 10-ти законопроектів, які були прийняті ВРУ VIII скликання необхідними є лише 3 (законопроекти №10004, №10181, №8205). Врегулювання діяльності капеланів та надання таким особам пакету соціальних пільг та гарантій є необхідним та повинно залишатись одним із пріоритетів роботи ВРУ IX скликання, при цьому законопроект №10244-1 є таким, що не вирішує проблему із встановленням статусу та надання пільг особам, які здійснюють капеланську діяльність. Законопроект №5518 може бути прийнятий в цілому за умови наявності належного фінансово-економічного обґрунтування та механізму контролю за використанням коштів.

РОЗДІЛ III

ЗАКОНОПРОЕКТИ, ЯКІ БУЛИ ЗАРЕЄСТРОВАНІ ЗА ПЕРІОД РОБОТИ РАДИ VIII СКЛИКАННЯ, ОДНАК НЕ БУЛИ ПРИЙНЯТІ, ВІДТАК ВВАЖАЮТЬСЯ ВІДХИЛЕНИМИ

Близько 11 важливих законопроектів (враховуючи альтернативні), які спрямовані на вирішення важливих питань в сфері соціального захисту ветеранів, не були прийняті ВРУ 8 скликання. Серед них:

- три законопроекти (№5011, №7442, №7442-д), пов'язані з медичними пільгами
- законопроект №8058 щодо забезпечення безкоштовним харчуванням в школах дітей УБД за кошти місцевих бюджетів
- законопроект №8227 та альтернативний №8227-1 щодо надання статусу УБД для добровольців
- законопроект №8592 щодо удосконалення порядку реалізації права військовослужбовців на отримання одноразової грошової допомоги у зв'язку з інвалідністю чи тимчасовою втратою працездатності
- законопроект №9428 (альтернативні №9428-1 та №9428-2) щодо безкоштовного проїзду для членів сімей загиблих ветеранів війни, учасників війни та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною
- законопроект №10324, пов'язаний з порядком перерахунку пенсій військовим пенсіонерам

[\(Детальніше в Додатку 7\)](#)

Вказані законопроекти потребують перереєстрації. Відтак, законопроекти у сфері медичних пільг рекомендується об'єднати та зареєструвати як один, комплексний, спрямований на покращення медичного забезпечення ветеранів. Текст законопроекту, який передбачає надання статусу УБД для добровольців, наразі готується експертним середовищем, основою для його підготовки є законопроект №8227. Законопроекти №8058, №8592, №94280-2 та №10324 потребують доопрацювання і подальшого розгляду.

ВИСНОВКИ

Верховна Рада 8 скликання прийняла чимало законів, спрямованих на посилення соціального захисту військовослужбовців та ветеранів війни. Щонайменше 53 Закони є результативними та необхідними. Водночас 3 законопроекти ще потребують доопрацювання та прийняття ВРУ 9 скликання у другому читанні та в цілому, серед них: №10004 щодо посилення відповідальності за відмову у пільговому перевезенні громадян, №10181 щодо приведення у відповідність військових звань із стандартами, прийнятими в країнах-членах НАТО, а також №8205 щодо соціального захисту заручників. Ще ряд законодавчих ініціатив можуть бути доопрацьовані експертами та заново зареєстровані суб'єктами законодавчої діяльності, зокрема з питань пов'язаних із: медичним забезпеченням ветеранів, наданням статусу учасника бойових дій для добровольців, забезпечення права на проїзд для членів сімей загиблих ветеранів війни, учасників війни та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною у зв'язку із рішенням Конституційного Суду України, наданням окремих пільг для дітей учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни, відновленням соціальних гарантій для військових пенсіонерів, а також з питань, пов'язаних із встановленням інвалідності та строків переоглядів.

П'ять років російсько-української війни та точкові зміни до законодавства у сфері ветеранських справ показали, що сьогодні чинне законодавство потребує комплексного опрацювання. Насамперед, для створення ефективної системи державної підтримки захисників України необхідно переглянути підхід до встановлення статусу ветеранів війни в Україні, яких сьогодні налічується близько 1,2 млн. То ж для нового парламенту завданням №1 у сфері соціального захисту ветеранів є ухвалення оновленого закону про статус ветеранів. Законодавство має чітко визначити статус ветерана та виділити аналітично обґрунтовані категорії. Перегляду також потребує і чинна система соціального забезпечення ветеранів. Ухвалення такого закону потребуватиме консолідованих зусиль від всього складу парламенту.

АВТОРСЬКИЙ СКЛАД:

Вікторія Дідач, експертка ГО «Юридична сотня»

Марія Звягінцева, експертка ГО «Юридична сотня»

Вікторія Лавренюк, координаторка аналітико-адвокаційного напрямку ГО «Юридична сотня»

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Протягом 2015 року ВРУ було прийнято 12 законопроектів в сфері соціального захисту ветеранів та 22 щодо військовослужбовців, серед них:

1. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня соціального захисту окремих категорій ветеранів війни №0932 (Закон №426-VIII). Законом було надано право на додаткову відпустку для учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни тривалістю до 14 календарних днів.

2. ✔ Проект Закону про внесення доповнень до Закону України «Про судовий збір» щодо звільнення від сплати судового збору учасників антитерористичних операцій та членів сімей загиблих №1329 (Закон №670-VIII). Закон звільнив від сплати судового збору за подання заяви про встановлення факту смерті особи, яка загинула, пропала безвісти в районах проведення АТО/ООС та позовів, пов'язаних з наданням статусу УБД. Крім того, Верховний Суд у рішенні від 27 червня 2018 року у справі № 572/2088/17 встановив, що УБД звільняються від сплати судового збору у всіх категоріях справ, незалежно від предмету спору.

3. ✔ Проект Закону про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо постраждалих під час протестів) №1423 (Закон №175-VIII). За вказаним законом постраждали учасники Революції Гідності (які отримали інвалідність внаслідок участі в Революції) прирівнюються до осіб з інвалідністю внаслідок війни, якщо такі особи зверталися за медичною допомогою у період з 21 листопада 2013 року по 30 квітня 2014 року. Таким особам надається статус та пільги, які передбачені для осіб з інвалідністю внаслідок війни.

4. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо статусу осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України №1688 (Закон №291-VIII). Законом було розширено коло осіб, яким надається статус учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасника війни та члена сім'ї загиблого. Так, особам, які у складі добровольчих формувань брали участь в АТО/ООС, якщо такі добровольчі формування були включені до складу ЗСУ, МВС, Нацгвардії та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, з моменту набрання чинності Законом надається статус учасника бойових дій. У разі отримання ними інвалідності - статус особи з інвалідністю внаслідок війни. У разі смерті таких осіб встановлення членам їхніх сімей статусу члена сім'ї загиблого. Згодом, у 2016 році, Урядом було прийнято постанову №33б, яка передбачає право на одноразову грошову допомогу для військовослужбовців, волонтерів, добровольців, працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції та стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії або каліцтва, а також членам сімей осіб, які загинули під час участі в АТО/ООС.

5. ✔ Проект Закону про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (щодо посилення захисту прав дітей-інвалідів) №2011 (Закон №339-VIII). Передбачено, що від мобілізації звільняються чоловіки та жінки, на утриманні яких перебуває дитина з інвалідністю-інвалід підгрупи А віком до 18 років.

6. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо виплати одноразової грошової допомоги волонтерам, добровольцям, які захищають незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, та членам сімей загиблих №2556а (Закон №735-VIII). Вказаний Закон пов'язаний із вищезазначеним Законом №291-VIII та пропонує надавати одноразову грошову допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни з числа добровольців та одноразову грошову допомогу членам сімей загиблих добровольців.

7. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» щодо оздоровлення дітей учасників бойових дій, дітей, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій

громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи №2788-д (Закон №592-VIII). Законом передбачено право на оздоровлення та відпочинок дітей учасників бойових дій з числа учасників антитерористичної операції, дітей загиблих ветеранів, дітей загиблих під час масових акцій громадянського протесту. При цьому передбачено, що фінансування таких витрат має здійснюватися з державного або місцевого бюджетів чи за рахунок коштів підприємств, установ, організацій та інших джерел, не заборонених законодавством. Як показує практика, норма закону виконується за рахунок коштів місцевих бюджетів. При реалізації даної пільги (якщо фінансування здійснюється з державного бюджету) керуватись потрібно постановою КМУ від 17 липня 2009 року №734 «Про затвердження Порядку направлення дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету».

8. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору №2862 (Закон №484-VIII). Зазначеним законом від сплати судового збору звільнено учасників бойових дій у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав, крім того громадські організації осіб з інвалідністю позбавили пільги із сплати судового збору. Варто зауважити, що згодом Верховний Суд у рішенні від 27 червня 2018 року у справі № 572/2088/17 встановив, що УБД звільняються від сплати судового збору у всіх категоріях справ, незалежно від предмету спору, оскільки підставою звернення до суду завжди є порушення (оспорювання, невизнання) законного права чи інтересу.

9. ❌ Проект Закону про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» №2972 (Закон №739-VIII). Передбачено, що військовослужбовці та члени їх сімей мають право на санаторно-курортне лікування, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців не перевищує 3-х прожиткових мінімумів (станом на липень 2019 року - 5 808 грн). Згодом, у 2018 році було зареєстровано законопроект №9066 (не був розглянутий в першому читанні за час роботи ВРУ VIII скликання), який пропонує зняти таке обмеження, запроваджене Законом №739-VIII. Для прикладу, середній розмір грошового забезпечення військовослужбовця 10 тис. грн., його дружина отримує мінімальну заробітну плату - 4 тис. грн., таким чином, хоча й розмір грошового забезпечення/заробітної плати в обох мінімальний, права на санаторно-курортне лікування вони вже не мають, бо їх середньомісячний сукупний дохід в розрахунку на одну особу становить 7 тис. грн. (що на 1192 грн. більше встановленої норми).

10. ✔️ Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування та стягнення військового збору з грошового забезпечення військовослужбовців та інших осіб, які беруть безпосередню участь в антитерористичній операції №2980 (Закон №548-VIII). Закон запровадив звільнення від військового збору з грошового забезпечення працівників правоохоронних органів, військовослужбовців та працівників ЗСУ, МВС, Нацгвардії, СБУ, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, але виключно на період їх безпосередньої участі в АТО. У 2018 році цю норму було поширено й на період здійснення такими особами заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюється шляхом проведення операції Об'єднаних сил. Нагадаємо, що військовий збір було запроваджено у серпні 2014 року Законом №1621-VII.

11. ✔️ Проект Закону про внесення змін до законів України «Про охорону дитинства» та «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо державної підтримки учасників антитерористичної операції та їх дітей з метою здобуття освіти №2105 (Закон №425-VIII). Передбачено право на державну цільову підтримку для здобуття професійно-технічної та вищої освіти для учасників бойових дій, їхніх дітей та дітей загиблих. При цьому право на таку підтримку для УБД та осіб з інвалідністю внаслідок війни передбачено, незалежно від віку. На виконання Закону Урядом було прийнято постанову від 23 листопада 2016 року №975 «Про надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійно-технічної та вищої освіти», якою затверджено Порядок та умови надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійно-технічної та вищої освіти. Недоліком цього Закону та постанови КМУ є те, що норми щодо підтримки на освіту не поширювались на осіб з інвалідністю внаслідок війни та їхніх дітей, що по-суті було колізією законодавства. Вже у 2019 році цю проблему було вирішено Законом №2300-VIII (законопроект №6298). Однак, якщо з 2016 року норма щодо державної цільової підтримки для здобуття освіти поширювалась на учасників бойових дій з числа учасників АТО та їх дітей, то Закон №2300-VIII надав право на державну цільову підтримку для всіх УБД,

осіб з інвалідністю внаслідок війни та їх дітей. Вказане потребує значних видатків з державного бюджету, чого не було передбачено законопроектом №6298.

12. ❌ Проект Закону про внесення змін до статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо військовослужбовців, які є студентами або аспірантами денної форми навчання №1175-1 (Закон №277-VIII). Закон передбачав можливість звільнення військовослужбовців з військової служби військовослужбовців, які є студентами або аспірантами денної форми навчання та були призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період. Однак вже у квітні 2018 року було прийнято Закон №2397-VIII (законопроект №6052), який виклав у новій редакції статтю 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та виключив норму, що була внесена Законом №277-VIII. У 2015 році Законом 570-VIII студентів, аспірантів та докторантів денної форми навчання взагалі було звільнено від призову під час мобілізації, норма чинна й сьогодні.

13. ✅ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення порядку проходження військової служби та питань соціального захисту громадян України, які проходять військову службу під час особливого періоду №1525 (Закон №116-VIII). Законом передбачено кримінальну відповідальність за ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Крім того, встановлено трудові гарантії для працівників, які призвані на військову службу за мобілізацією, на особливий період. За такими особами зберігається місце роботи та середні заробіток на підприємстві.

14. ✅ Проект Закону про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про оборону України» (щодо військовополонених й інтернованих в особливий період) №1535 (Закон №133-VIII). Законом було внесено нову норму згідно з якою КМУ встановлює порядок поводження і знаходження військовополонених та інтернованих осіб в особливий період відповідно до норм міжнародного законодавства.

15. ❌ Проект Закону про внесення зміни до статті 19 Закону України «Про міліцію» (щодо збереження грошового та інших видів забезпечення працівникам міліції, захопленим в полон або заручниками, або безвісно відсутніми) №1706 (Закон №324-VIII). Законом було передбачено, що за працівниками міліції, захопленими в полон або заручниками, або визнаними в установленому законом порядку безвісно відсутніми, у зв'язку із виконанням ними службових обов'язків на території проведення АТО зберігається грошове та інші види забезпечення. Сім'ям таких міліцейських грошове та інші види грошового забезпечення виплачуються щомісячно. З прийняттям у 2015 році Закону України «Про національну поліцію» вказану норму було виключено. Натомість, в наказі МВС від 06.04.2016 №259 є норма, що передбачає виплату винагороди членам сімей поліцейських, які під час виконання завдань загинули, захоплені в полон (крім тих, які добровільно здалися) або є заручниками, а також інтерновані в нейтральні держави або безвісно відсутні.

16. ✅ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладання обов'язків у особливий період №1762 (Закон №158-VIII). Законом передбачено впровадження адміністративної відповідальності за вчинення військових правопорушень, зокрема Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено новою главою 13-Б. Крім того, внесено зміни до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України і Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України. Такими змінами на командирів покладено обов'язок вживати рішучих заходів щодо припинення вчинення кримінального правопорушення підлеглими та відновлення правопорядку.

17. ❓ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питань соціального захисту громадян України, які проходять військову службу під час особливого періоду №2079 (Закон №433-VIII). Вказаний закон пов'язаний із Законом 116-VIII, яким передбачено трудові гарантії для працівників, призваних на військову службу за мобілізацією (зміни до статті 119 Кодексу законів про працю України). Закон №433-VIII же було прийнято з необхідністю узгодження між собою положень статті 36 та 119 КЗпП України, уточнення часових меж протягом яких за громадянам України, призваними на військову службу, зберігаються гарантії, передбачені КЗпП України, уточнення положень щодо осіб, яким надається відстрочка від призову на строкову військову службу для продовження професійної діяльності.

18. ❌ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» щодо належного соціально-економічного захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей (про

справедливе призначення та надання субсидій) №2074а (Закон №615-VIII). Законом було передбачено норму, згідно з якою при нарахування субсидій на житлово-комунальні послуги для осіб, які брали участь в АТО та членів їх сімей не враховується грошове забезпечення, інші виплати отримані в період безпосередньої участі в АТО. Норму було скасовано у зв'язку із прийняттям у 2017 році нової редакції Закону України «Про житлово-комунальні послуги». Крім того, ветернати користуються пільгами на житлово-комунальні послуги згідно з Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

19. ? Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення встановлених законом гарантій працівникам, призваним на військову службу №2035а (Закон №734-VIII). У зв'язку із встановленням додаткових трудових гарантій (стаття 119 Кодексу законів про працю України) для працівників, які залучаються до виконання завдань військової служби, поширеним явищем стало порушення цих гарантій зі сторони роботодавця. Так, Закон №734-VIII запровадив адміністративну відповідальність за порушення встановлених законом гарантій та пільг працівникам, які залучаються до виконання обов'язків військової служби. Однак, при дослідженні цього питання детальніше, можна встановити, що такі державні гарантії мають здійснюватись за рахунок коштів державного бюджету. Так, наприклад, у 2015 році Уряд затвердив постанову №105, яка передбачила відшкодування роботодавцям витрат, пов'язаних із виплатою зарплати військовим. Але через недостатність коштів на кінець 2015 року виникла заборгованість перед роботодавцями в сумі 233,1 мільйонів гривень. Починаючи з 2016 року держава взагалі перестала компенсувати такі витрати роботодавцям, таким чином, роботодавці й сьогодні змушені виплачувати середню заробітну плату за рахунок власних коштів. По-суті держава передала свої зобов'язання роботодавцям. Саме ця ситуація сьогодні є причиною постійних конфліктів між роботодавцями та працівниками.

20. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо гарантій соціального захисту за призовом осіб офіцерського складу) №2093а (Закон №683-VIII). Указом Президента України від 1 травня 2014 року № 447 було передбачено проведення у 2014 році призову на військову службу за призовом осіб офіцерського складу громадян, які здобули вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче бакалавра, пройшли повний курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу і яким присвоєно відповідне військове звання офіцера запасу. На виконання цього Указу законодавцем було прийнято Закон №683-VIII, який поширив на осіб офіцерського складу за призовом умови соціального захисту, які передбачені для військовослужбовців інших видів військової служби.

21. ✔ Проект Закону про внесення зміни до статті 8 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо зарахування мобілізованим військової служби для призначення пенсії на пільгових умовах) №2149 (Закон №242-VIII). Проект Закону було розроблено Міністерством соціальної політики з метою зарахування часу проходження військової служби в особливий період, до стажу роботи, що дає право на призначення пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та деяких інших осіб» на пільгових умовах (як місяць за три). На виконання вказаного Закону було внесено відповідні зміни до постанови КМУ №393 від 17 липня 1992 року.

22. ✔ Проект Закону про внесення зміни до статті 73 Кодексу законів про працю України (щодо встановлення святкового дня - День захисника України) №2187 (Закон №238-VIII). Законом встановлено 14 жовтня днем державного свята – Дня захисника України. Метою є вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України.

23. ✔ Проект Закону про внесення змін до статті 10-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо відпусток військовослужбовцям) №2234 (Закон №448-VIII). Законом було доповнено статтю 10-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» новим пунктом, яким надано право військовослужбовцям, які не використали в умовах особливого періоду своє право на щорічну основну відпустку, використати її протягом наступного календарного року, а також надати право на її використання декількома частинами.

24. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення окремих питань мобілізації та соціального захисту громадян, які підлягають звільненню з військової служби під час особливого періоду або у зв'язку з оголошенням демобілізації №2283 (Закон №259-VIII). Закон

передбачив декілька змін в частині соціального захисту військовослужбовців, які підлягають звільненню з військової служби. А саме, передбачено деякі трудові гарантії, такі як право на переважне залишення на роботі, гарантії у сприянні працевлаштуванню, збереження місця роботи, посади та середнього заробітку за працівниками, які під час проходження служби отримали поранення та знаходяться на лікуванні. Крім того, Законом передбачено право на відстрочку від повторного призову протягом шести місяців у разі проведення часткової мобілізації військовозобов'язаним, які проходили військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період.

25. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (щодо уточнення строків військової служби за контрактом) №2356а (Закон №711-VIII). Закон встановив строки військової служби за контрактом. Так, мобілізовані або строковики, які відслужили в армії 11 місяців отримали право за їх бажанням або звільнитися, прослуживши ще 6 місяців або укласти короткостроковий контракт на шість місяців для продовження служби.

26. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо служби у військовому резерві в особливий період №2377 (Закон №265-VIII). Законом передбачено в обов'язковому порядку до проходження служби у військовому оперативному резерві першої черги залучати військовослужбовців, які звільняються з військової служби.

27. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проходження військової служби у Збройних Силах України іноземцями та особами без громадянства №2389 (Закон №716-VIII). Законом передбачено вступ на військову службу і її проходження іноземцями та особами без громадянства за контрактом на посадах рядового – старшинського складу у ЗСУ та інших законних військових формуваннях. До прийняття Закону, дії іноземців, осіб без громадянства, які захищали незалежність, цілісність та державний суверенітет України в зоні АТО розцінювалися як кримінально каране діяння за статтею 263 Кримінального кодексу України «Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами». Також у новій редакції викладено статтю 447 Кримінального кодексу України «Найманство».

28. ✔ Проект Закону про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних №2504а-д (Закон №1951-VIII). Закон слугував юридичною підставою для запровадження та ведення Єдиного державного реєстру військовозобов'язаних. Законом визначено основні засади ведення Реєстру, передбачена автоматизація військового обліку (за контрактом та призов громадян), планування мобілізації у мирний час, інформаційне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, які мають право на пенсію, та членів сімей загиблих військовослужбовців відомостями щодо військового обліку. Розпорядником Реєстру є Генеральний штаб ЗСУ.

29. ✔ Проект Закону про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті №2538-1 (Закон №314-VIII). Законом встановлено правовий статус борців за незалежність України у ХХ столітті, закріплено право на надання державних та місцевих соціальних гарантій цим борцям. Відповідно до Закону, борцями за незалежність України у ХХ столітті визнаються особи, які брали участь в органах влади Української Народної Республіки, Української Держави (Гетьманату), Західно-Української Народної Республіки, Східно-лемківської (Команчанської, Команецької) та Гуцульської Республік, Карпатської України, військові, безпекові, інші мілітарні, воєнізовані або парамілітарні формування та частини вказаних державних утворень, а також політичні партії та громадські організації, метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України, повстанські, партизанські загони, які діяли на території України у 1917-1930 роках і метою діяльності яких були боротьба за здобуття, захист або відновлення незалежності України Крім того, Законом визначено основні напрями державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті.

30. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення порядку речового забезпечення військовослужбовців №2551 (Закон №567-VIII). Закон поклав на Міністерство оборони України повноваження із розроблення та затвердження зразків військової форми одягу, зразків спеціального одягу, взуття та спорядження військовослужбовців, засобів індивідуального захисту та інших предметів речового майна для всіх військових формувань. Також законом передбачено, що правила носіння військової форми одягу, зразки знаків розрізнення, норми і строки речового забезпечення військовослужбовців затверджуються відповідними центральними органами виконавчої влади, що мають

у своєму підпорядкуванні військові формування, Службою безпеки України, Управлінням державної охорони України, Службою зовнішньої розвідки України. Передбачено також, що порядок грошової компенсації вартості за неотримане речове майно визначається Кабінетом Міністрів України.

31. ✓ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (щодо звільнення від призову на військову службу під час мобілізації викладацького складу вищих учбових закладів та наукових співробітників) №2620 (Закон №570-VIII). В положеннях Закону передбачено, що науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, працівники загальноосвітніх навчальних закладів, якщо за основним місцем роботи вони працюють на 0,75 ставки, а також студенти, аспіранти та докторанти, які навчаються на денній формі навчання не підлягають призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

32. ✓ Проект Закону про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо психологічної реабілітації військовослужбовців після виконання завдань у бойових умовах) №2686 (Закон №742-VIII). Законом закріплено обов'язок проходження психологічної, медико-психологічної реабілітації у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до цих центрів і назад для військовослужбовців, учасників бойових дій та прирівняних до них осіб, осіб, звільнених з військової служби, які брали безпосередню участь в АТО/ООС чи виконували службово-бойові завдання в екстремальних (бойових) умовах.

ДОДАТОК 2

Протягом 2016 року ВРУ було прийнято 14 Законів:

1. ✓ Проект Закону про внесення зміни до статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо посилення соціального захисту членів сімей загиблих №3150 (Закон №967-VIII). У грудні 2014 року були внесені зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», за якими окремі пільги для членів сімей загиблих (безоплатне одержання ліків, лікарських засобів; безоплатне першочергове зубопротезування; 50-процентна знижка плати за користування житлом, комунальними послугами та 50-процентна знижка вартості палива) обмежувались розміром доходу таких осіб. Закон №967-VIII зняв таке обмеження по доходах для членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО та членів сімей загиблих (померлих) учасників Революції Гідності. Варто зауважити, що вже у квітні 2017 обмеження по доходах було скасовано для всіх членів сімей загиблих, які зазначені в статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

2. ✓ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо звільнення з військової служби осіб, які мають на утриманні дітей з інвалідністю I чи II групи №1448 (Закон №1680-VIII). Передбачено нову підставу для звільнення з військової служби: утримання жінкою (чоловіком) - військовослужбовцем дитини до 23 років, якщо вона є особою з інвалідністю I або II групи або утримання дитини з інвалідністю підгрупи А віком до 18 років.

3. ? Проект Закону про внесення зміни до статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» щодо додаткових гарантій у сприянні працевлаштуванню учасників бойових дій, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення №2095а-д (Закон №1436-VIII). Передбачено, що УБД, зазначені в п.19 і п. 20 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню. Так, відповідно до ст. 196 Кодексу законів про працю України та ст. 14 Закону України «Про зайнятість населення» для осіб, які мають додаткові гарантії у працевлаштуванні, в тому числі для учасників бойових дій підприємствам, установам та організаціям з чисельністю штатних працівників понад 20 осіб встановлюється квота у розмірі 5 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників за попередній календарний рік.

4. ✓ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо гарантій соціального захисту деяких категорій осіб із числа учасників антитерористичної операції №3206 (Закон №965-VIII). Вказаним законом було надано можливість отримання статусу учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни (у разі смерті, членам сім'ї - статусу члена сім'ї загиблого) особам рядового і начальницького складу Державної фіскальної служби. Водночас, Державну фіскальну службу було включено до переліку

суб'єктів, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, а також встановлено повноваження ДФС під час здійснення такої діяльності.

5. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення окремих категорій осіб із числа учасників проведення антитерористичної операції №3252 (Закон №1683-VIII). Законом запроваджено право дострокової пенсії за віком для УБД та осіб з інвалідністю з числа учасників АТО, дружин (чоловіків) і батьків загиблих (померлих) учасників АТО. В такому разі право на призначення дострокової пенсії за віком для таких осіб встановлюється: для чоловіків після досягнення 55 років, для жінок після досягнення 50 років. При цьому страховий стаж має становити для чоловіків не менше 25 років, а для жінок не менше 20 років.

6. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» щодо соціального захисту членів сімей учасників антитерористичної операції №3339 (Закон №1462-VIII). Законом передбачено, що при обрахуванні державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям до уваги не береться грошове забезпечення військовослужбовців, які беруть участь в АТО/ООС на час проведення АТО/ООС.

7. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (щодо призначення пенсії дружинам (чоловікам) загиблих (померлих) військовослужбовців, які зайняті доглядом за дітьми годувальника до 8-річного віку та проходять військову службу) №3752 (Закон №1678-VIII). Стосується призначення пенсій в разі втрати годувальника дружинам (чоловікам) загиблих (померлих) в АТО/ООС військовослужбовців, якщо вона (він) зайнята доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 8-річного віку, незалежно від того, працює чи ні така особа.

8. ✔ Проект Закону про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про громадянство України» (щодо встановлення спрощеного порядку прийняття до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України) №2847 (Закон №957-VIII). Законом було спрощено порядок прийняття до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у ЗСУ. Встановлено, що для таких осіб термін безперервного проживання на законних підставах на території України встановлюється не на 5, а на 3 роки з моменту набрання чинності контракту про проходження військової служби. Крім того, передбачено, що для прийняття до громадянства іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу в ЗСУ та нагороджені державною нагородою такі умови прийняття до громадянства, як володіння державною мовою, наявність законних джерел існування, отримання дозволу на імміграцію, а також безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років не є обов'язковими.

9. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту резервістів, які постраждали внаслідок участі в антитерористичній операції, та членів їх сімей №3497 (Закон №1080-VIII). Законом передбачено норму, згідно з якою пенсійне забезпечення резервістів, які постраждали внаслідок виконання обов'язків служби у військовому резерві військових формувань під час безпосередньої їх участі в АТО та членів сімей резервістів, що загинули з таких же причин, здійснюється у порядку та на умовах, установлених законодавством для військовослужбовців. Крім того, з моменту набуття чинності Законом, служба у військовому резерві під час безпосередньої участі в АТО чи забезпеченні її проведення, зараховується до вислуги років для призначення пенсії.

10. ✔ Проект Закону про внесення зміни до статті 15 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо призову громадян України на строкову військову службу №4020 (Закон №1008-VIII). Законом передбачено, що призов на строкову військову службу здійснюється Указом Президента України, який публікується в ЗМІ не пізніше як за місяць до закінчення поточного року, крім указу про призов громадян України на строкову військову службу в особливий період, який публікується не пізніше як за місяць до початку проведення призову громадян України на строкову військову службу. Норму було закріплено з метою отримання можливості оперативно приймати рішення щодо комплектування ЗСУ у разі суттєвих змін у воєнно-політичній обстановці держави.

11. ✔ Проект Закону про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (щодо звільнення від призову на військову службу під час мобілізації близьких родичів осіб, які загинули під час безпосередньої участі в антитерористичній операції) №4482 (Закон №1387-

VIII). Законом передбачено, що не підлягають призову під час мобілізації на особливий період військовозобов'язані, в яких близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення АТО. При цьому такі особи можуть бути призвані на військову службу добровільно.

12. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо Сил спеціальних операцій Збройних Сил України №4795 (Закон №1437-VIII). Вказаним Законом визначено правовий статус та особливості застосування Сил спеціальних операцій. Так, ССО можуть залучатися до заходів добування розвідувальної інформації з метою підготовки держави до оборони. Законом також передбачено, що військовослужбовцям ССО ЗСУ встановлюється спеціальна надбавка, яка входить в щомісячні додаткові види грошового забезпечення.

13. ✔️ Проект Закону про внесення змін до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо забезпечення рівності прав військовослужбовців на грошове забезпечення) №4878 (Закон №1486-VIII). Законом передбачено, що за військовослужбовцями, захопленими в полон або заручниками, а також інтернованими в нейтральних державах або безвісно відсутніми, зберігаються виплати в розмірі посадового окладу за останнім місцем служби, окладу за військовим званням, надбавки та інші види грошового забезпечення. Сім'ям зазначених військовослужбовців щомісячно виплачується грошове забезпечення, в тому числі додаткові та інші види грошового забезпечення, в порядку та в розмірах, що встановлюються КМУ.

14. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку проходження військової служби №5337 (Закон №1769-VIII). Законом унормовано питання звільнення з військової служби та продовження військової служби за новим контрактом для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом під час особливого періоду. З-поміж іншого, Законом передбачено, що за працівниками, призваними на військову службу осіб офіцерського складу, а також працівниками, які продовжили дію контракту про проходження військової служби зберігається місце роботи, посада та середній заробіток.

ДОДАТОК 3

За час роботи ВРУ протягом 2017 року було прийнято лише три законопроекти у сфері ветеранських справ та один щодо соціального захисту військовослужбовців:

1. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців та деяких інших осіб №5112 (Закон №1952-VIII). Введено норму, яка передбачає, що особу можуть позбавити статусу учасника бойових дій на підставах та в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Уряд передбачив ці підстави та порядок через 6 місяців з дня набрання чинності законом, у жовтні 2017 року. Крім того було внесено зміни до розділу Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо військових адміністративних правопорушень.

2. ❓ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» №5697 (Закон №2203-VIII). Вказаним Законом постраждалих учасників Революції Гідності прирівняли до учасників бойових дій, відтак пільги УБД, передбачені статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» було поширено на постраждалих учасників Революції Гідності. Крім того, в Закон України «Про статус ветеранів, гарантії їх соціального захисту» було внесено новий розділ III1 «Статус постраждалих учасників Революції Гідності, пільги та гарантії їх соціального захисту». Крім того, Закон надав право отримати статус члена сім'ї загиблого особам, чий родичі померли після звільнення з військової служби внаслідок захворювання, а також право отримати статус особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок захворювання, набутого в АТО.

3. ✔️ Проект Закону про внесення зміни до статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо надання членам сімей загиблих пільг без урахування середньомісячного сукупного доходу сім'ї №5713 (Закон №2014-VIII). Вказаний закон пов'язаний із законопроектом №3150, який стосувався скасування обмеження по доходах при наданні пільг для окремих членів сімей

загиблих ветеранів війни, які визначені пунктом 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Законопроектом №5713 обмеження по доходах взагалі було скасовано для всіх членів сімей загиблих, які передбачені статтею 10 Закону.

4. ✔️ Проект Закону про внесення змін до законодавчих актів України з питань забезпечення жилими приміщеннями військовослужбовців та членів сімей військовослужбовців, які загинули під час виконання обов'язків військової служби №4995 (Закон №2181-VIII). Законом передбачено, що держава забезпечує військовослужбовців жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією для отримання житлового приміщення в порядку, визначеному КМУ. Крім того, встановлено, що за військовослужбовцями, призваними на службу під час мобілізації, на особливий період зберігається житлове приміщення протягом усього періоду проходження служби.

ДОДАТОК 4

Протягом 2018 року народними депутатами було прийнято 12 законопроектів:

1. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення соціального захисту військовослужбовців №6268-1 (Закон №2522-VIII). Закон, прийняття якого було першочерговою необхідністю. Передбачив право на виплату одноразової грошової допомоги для членів сімей загиблих, в разі, якщо смерть через захворювання чи поранення протягом одного року після звільнення зі служби. А також Законом встановлено право на отримання одноразової грошової допомоги особам, яким було встановлено інвалідність або часткову втрату працездатності внаслідок поранення, захворювання, отриманого під час виконання обов'язків військової служби, але не пізніше ніж через три місяці після звільнення з військової служби. До набрання чинності Законом, члени сімей померлих військовослужбовців змушені були звертатися до суду для того, щоб отримати одноразову грошову виплату на яку мають право члени сімей загиблих (померлих) військовослужбовців. Юридична Сотня була ініціатором і розробником відповідного законопроекту.

2. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей для здобуття професійно-технічної та вищої освіти №6298 (Закон №2300-VIII). Законом знято обмеження в 23 роки для надання державної цільової підтримки для здобуття професійно-технічної та вищої освіти для учасників бойових дій. Крім того, право на таку державну цільову підтримку поширено на всіх учасників бойових дій, осіб з інвалідністю та їхніх дітей. Закон набув чинності 1 січня 2019 року та стосується вступної кампанії 2019. І хоча, закон набув чинності, зміни до 975 постанови КМУ, яка встановлює Порядок та умови надання державної цільової підтримки для здобуття професійно-технічної та вищої освіти станом на липень 2019 року не були внесені. Проте норма закону має вищу юридичну силу.

3. ✔️ Проект Закону про внесення змін до статті 21-4 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (щодо удосконалення окремих питань виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності іноземців або осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України) №6689 (Закон №2409-VIII). Вказаним Законом встановлено однакові розміри одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності для усіх бійців ЗСУ, у тому числі для іноземців та осіб без громадянства.

4. ✔️ Проект Закону про внесення зміни до Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» щодо встановлення групи інвалідності учасникам антитерористичної операції №7161 (Закон №2318-VIII). Законом передбачено встановлення інвалідності безстроково особам, яким ампутовано кінцівки чи у разі інших необоротних порушень функцій організму. Для осіб з інвалідністю внаслідок війни з числа осіб, які брали участь в АТО/ООС передбачено встановлення групи інвалідності на ступінь вище.

5. ✔️ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо посилення соціального захисту учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті №8519 (Закон №2640-VIII). Закон передбачає надання статусу учасника бойових дій для борців за незалежність України у ХХ столітті, у тому числі для воїнів ОУН-УПА. 10 липня 2019 року Уряд

затвердив Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, яких визнано борцями за незалежність України у ХХ столітті.

6. ✔️ Проект Закону про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» №5027 (Закон №2288-VII). Закон передбачив компенсацію за піднайом житла для військовослужбовці рядового, сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом. На виконання Закону 27 грудня 2018 року КМУ вніс відповідні зміни до постанови від 26 червня 2013 р. № 450 «Про розмір і порядок виплати грошової компенсації військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, Управління державної охорони та військовослужбовцям, відрядженим до Міністерства освіти і науки, Державного космічного агентства, за піднайом (найом) ними житлових приміщень».

7. ✔️ Проект Закону про внесення змін до статті 30 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» щодо членів сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника №5366-д (Закон №2377-VIII). Закон забезпечив рівне право на отримання пенсії в разі втрати годувальника всім студентам, курсантам, слухачам, стажистам закладів освіти. До прийняття Закону пенсія в разі втрати годувальника до закінчення навчальних закладів, але не довше, ніж до досягнення 23-річного віку призначалась вихованцям, учням, студентам, курсантам, слухачам, стажистам, крім курсантів і слухачів військово-навчальних закладів та навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України і державної пожежної охорони.

8. ❓ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо неврахування часу проїзду у межах України до місця проведення відпустки та назад) №5512 (Закон №2442-VIII). Законом передбачено, що щорічна відпустка для військовослужбовців під час дії особливого періоду надається терміном на 30-45 днів (залежно від вислуги) без урахування часу, необхідного для проїзду в межах України до місця проведення відпустки та назад, але не більше двох діб в один кінець. На виконання вказаної норми Міністерство оборони України повинно було б розробити відповідний порядок надання таких відпусток, однак станом на серпень 2019 року Порядок все ще не затверджено.

9. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях №6109 (Закон №2523-VIII). Закон зрівняв права чоловіків і жінок в армії, зокрема, встановив рівні можливості при укладенні контракту про проходження військової служби, скасував обмеження щодо зарахування жінок-військовослужбовців до запасу, встановив однакові засади призначення у наряд і проходження військових зборів, направлення у відрядження, притягнення до відповідальності за порушення військової дисципліни чоловіками і жінками.

10. ❌ Проект Закону про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» №8394 (Закон №2547-VIII). Відповідно до закону, військовослужбовцям, які прибули з тимчасово окупованих територій, особам, звільненим з військової служби після прибуття з окупованих територій, внутрішньо переміщеним особам, звільненим з військової служби в запас або відставку, та членам їхніх сімей надається право на забезпечення житловими приміщеннями без урахування норми надання житлового приміщення або грошової компенсації один раз протягом усього часу проходження військової служби. Наразі відсутній нормативний порядок виконання такого законопроекту.

11. ✔️ Проект Закону про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях №7163 (Закон №2268-VIII). Закон передбачив можливість припинення АТО та початок «заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації». Крім того, на Російську Федерацію, як державу-окупанта, покладається відповідальність за моральну та матеріальну шкоду завдану державі Україна, державним органам та органам місцевого самоврядування, фізичним та юридичним особам.

12. ✔️ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення окремих питань проходження громадянами військової служби) №6052 (Закон №2397-VIII). Законом

врегульовано право на звільнення з військової служби осіб, які уклали контракти про проходження військової служби до кінця особливого періоду і отримали право на звільнення ще у 2017 році та у 2018 році. Крім того, Закон підвищує граничний вік (до 30 років) прийому громадян (у тому числі військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період) на військову службу (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів. Законом також надано право залишатись на військовій службі військовослужбовцям, які отримали травми, поранення чи інші ушкодження здоров'я під час участі в бойових діях.

ДОДАТОК 5

У 2019 році Верховною Радою 8 скликання було прийнято в цілому три законопроекти:

1. ✔ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо Єдиного державного реєстру ветеранів війни №9508 (Закон №2684-VIII). Закон набув чинності 1 березня 2019 року, однак сам Реєстр ще не був створений. Причиною цього є той факт, що при прийнятті Закону вказувалось, що він не потребуватиме видатків з Державного бюджету України, а його створення здійснюватиметься за рахунок надання донорської, міжнародної технічної допомоги та інших надходжень, не заборонених законодавством. Станом на серпень 2019 року коштів на створення Реєстру не було виділено.

2. ✔ Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо правового статусу іноземців та осіб без громадянства, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України) №3433 (Закон №2743-VIII). Вказаний Закон передбачає впровадження спрощеної системи отримання посвідки на тимчасове проживання та отримання громадянства для іноземців-учасників АТО/ООС, а також заборону на примусове повернення в державу походження або третю державу, яка вчинила акт агресії проти України або в державу, яка не визнає територіальну цілісність та суверенітет України. Набуття чинності законом відбудеться 25 серпня 2019 року, однак для того, щоб норми Закону виконувались, КМУ потрібно привести чинні нормативно-правові акти у відповідність із Законом №2743-VIII, для цього Уряду надано термін до 25 жовтня 2019 року.

3. ✔ Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії стосовно державних нагород, незаконне носіння військової форми одягу та наругу над місцем поховання захисника суверенітету та територіальної цілісності України та деяких інших осіб №9217 (Закон №2747-VIII). Законом впроваджено адміністративну відповідальність за незаконне носіння військової форми одягу та підроблення державних нагород, а також кримінальну відповідальність за осквернення могил, пам'ятників, споруджених в пам'ять захисників суверенітету та територіальної цілісності України.

ДОДАТОК 6

Законопроекти, які були прийняті ВРУ 8 скликання у першому читанні і роботу над якими продовжить Верховна Рада 9 скликання:

№2001а

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо генетичної ідентифікації військовослужбовців) №2001а від 03.06.2015 року. Законопроект передбачає створення бази ДНК для ідентифікації померлих військовослужбовців, при цьому зразки ДНК можуть здаватися за бажанням. Однак у запропонованій редакції законопроект не є обґрунтованим і таким, який доцільно приймати без доопрацювання, крім того, в Україні і досі законодавчо не врегульоване питання створення бази даних генетичних обліків.

№6473

Проект Закону про внесення змін до Законів України щодо уточнення питань військової служби за контрактом №6473 від 19.05.2017 року. Законопроект передбачає зрівняння віку прийняття на контракт про проходження військової служби чоловіків і жінок, право на продовження строку дії контракту від 1 до 10 років. Законопроект є не актуальним з огляду на прийняття Закону №2397-VIII, який врегулював ці питання.

№5518

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо розвитку власної справи фізичною особою-підприємцем з інвалідністю, отриманою внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції №5518 від 09.12.2016 року. З метою сприяння соціальній адаптації осіб з інвалідністю, отриманою внаслідок участі в АТО, законопроектом пропонується надати таким особам право на одержання безповоротної одноразової фінансової допомоги на розвиток власної справи та право на державну допомогу у вигляді пільг з оподаткування. Зауважимо, що законопроекту має бути надано належне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

№1174

Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за злочини проти військовослужбовців Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Управління державної охорони України №1174 від 02.12.2014 року. Законопроект пропонується внести зміни в статті 347, 348 і 349 Кримінального кодексу України в частині встановлення кримінальної відповідальності за умисне знищення або пошкодження майна, посягання на життя, захоплення як заручника військовослужбовця ДПСУ, ЗСУ, НГУ, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Управління державної охорони України (вичерпний перелік). Варто зауважити, що встановлювати таку спеціальну кримінальну відповідальність недоцільно, оскільки окремими статтями Кримінального кодексу вже встановлено відповідальність за такі діяння.

№5640

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення питань проходження військової служби з метою забезпечення повноцінного функціонування Збройних Сил України №5640 від 16.01.2017 року. Пропонує можливість звільнення з військової служби та виключення зі списків особового складу Збройних Сил України військовослужбовців у зв'язку із їх відсутністю за місцем служби без поважних причин більше, ніж два місяці. Законопроект не є актуальним, оскільки Законом №2397-VIII було встановлено таку норму.

№9331

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо визначення територіальної підсудності судових справ, підсудних розташованим на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя судам, та підсудності кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території №9331 від 23.11.2018 року. Законопроект передбачається, що встановлювати підслідність кримінальних правопорушень, які вчинені на окупованих територіях повинен Кримінальний процесуальний кодекс України, а не Генеральний прокурор, як є сьогодні. Очевидно, при розробці законопроекту не було взято до уваги всіх нормативно-правових актів, які потребують змін. Так, потрібно також внести відповідні зміни до Закону України «Про особливості державної політики на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях». Однак, необхідно зауважити, що відповідно до статті 116 Регламенту ВРУ поправки до законопроекту можуть вноситься лише до того тексту законопроекту (статей, їх частин, пунктів, речень), який прийнятий Верховною Радою за основу.

№10004

Проект Закону про внесення змін до статті 133-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за відмову у пільговому перевезенні окремих категорій населення №10004 від 05.02.2019 року. Законопроектом передбачається збільшення санкції за безпідставну відмову від передбаченого законом пільгового перевезення громадян зі сторони водіїв автомобільних транспортних засобів, громадян – суб'єктів підприємницької діяльності. А саме, пропонується встановити, що це правопорушення тягне за собою накладення на водіїв транспортних засобів, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності штрафу в розмірі 150 н.м.д.г. (2550 гривень станом на 1 січня 2019 року), сьогодні - 8 н.м.д.г.. Водночас варто зазначити, що зміни щодо збільшення розміру санкцій потрібно вносити не тільки до частини 8 статті 133-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, але й до інших частин цієї статті, оскільки законопроектом порушується принцип відповідності характеру та шкідливості правопорушення розміру адміністративного стягнення.

№10181

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання військового обов'язку та проходження військової служби) №10181 від 22.03.2019 року. Законопроектом пропонується ряд змін до Статутів ЗСУ. Зміни стосуються назв військових посад та обов'язків за посадою. Проект спрямований на приведення у відповідність військових звань із стандартами, прийнятими в країнах-членах НАТО. Законопроект є результатом об'єднання і доопрацювання норм законопроектів №6372 і №7549, які були відхилені ВРУ 26 лютого 2019 року. Прийняття законопроекту є необхідним, оскільки сприятиме зручності спілкування з партнерами Альянсу та взаємосумісності підрозділів.

№10244-1

Проект Закону про військове капеланство №10244-1 від 23.04.2019 року. Законопроект закріплює право на душпастирську опіку для військовослужбовців. Також законопроект не передбачає надання жодного статусу для військових капеланів та не передбачає жодних соціальних гарантій для військових капеланів. Фактично законопроект є декларативним, крім того профільний комітет ВРУ з питань національної безпеки і оборони рекомендував відхилити вказаний законопроект.

№8205

Проект Закону про правовий статус і соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі, заручники, або засуджені на тимчасово окупованих територіях України та за її межами №8205 від 27.03.2018 року. Законопроектом передбачається закріплення статусу військовополонених та цивільних заручників у розумінні міжнародного гуманітарного права, шляхом ухвалення нового Закону. Крім того, проект містить норми щодо соціально-правових гарантій для таких осіб: медико-психологічна підтримка; забезпечення тимчасовим спеціальним житлом; право на відстрочку платежів за кредитними зобов'язаннями; забезпечення поновлення на колишній роботі (посаді); грошова компенсація за кожен місяць перебування в полоні; одноразова грошова допомога у разі смерті заручника чи незаконно засудженого. Законопроект є необхідним, адже проблема законодавчого забезпечення прав осіб, позбавлених волі в зв'язку зі збройною агресією РФ потребує нагального вирішення. Варто зауважити, що експертним середовищем, у тому числі юристами Юридичної Сотні було підготовлено правки до другого читання до законопроекту №8205, оскільки прийнятий в першому читанні текст законопроекту не відповідає нормам міжнародного права, стандартам прав людини та реаліям регулювання подій та сході України.

ДОДАТОК 7

Законопроекти, які були зареєстровані за період роботи Ради 8 скликання, однак не були прийняті, відтак вважаються відхиленими:

- Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо медичної допомоги) №5011 від 03.08.2016 року. Законопроектом планувалось передбачити нову пільгу для УБД, а саме користування відомчими медичними закладами для лікування наслідків поранення, контузії, каліцтва, отриманих під час проходження військової служби. Законопроект було підготовлено та зареєстровано у зв'язку із тим, що для діючих військовослужбовців питання надання медичної допомоги врегульовано Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», для військовослужбовців що брали участь у військових діях та вже звільнені в запас, врегульовано Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» в обмеженій формі. Таким чином, більшість УБД не підпадають під критерії закону (вислуга не менше 25 років або інвалідність 1 і 2 групи), тому УБД мають право лікуватись в таких госпіталях лише платно, при цьому навіть не враховується наявність травм, поранень, каліцтв у цього військовослужбовця.
- Проект Закону про внесення зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо посилення соціального захисту військовослужбовців, які набули інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва, або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції №7442 від 26.12.2017 року. Метою законопроекту було надання безоплатної медичної допомоги військовослужбовцям, які стали особами з інвалідністю в закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства внутрішніх справ України, інших центральних органів виконавчої влади та військових формувань.
- Проект Закону про внесення зміни до статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо посилення соціального захисту окремих категорій осіб з інвалідністю внаслідок війни №7442-д від 27.02.2018 року. Вказаний законопроект є доопрацьованою версією законопроекту №7442.
- Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання статусу та соціальних гарантій окремим особам із числа учасників антитерористичної операції №8227 від 04.04.2018 року (а також альтернативний №8227-1). Проектом пропонується надавати статус учасника бойових дій добровольцям добровольчих формувань, які не ввійшли до складу ЗСУ, МВС та інших військових формувань. Законопроект також визначає перелік документів, необхідних для його отримання статусу УБД такими добровольцями. А саме: а) довідка суб'єкта, який безпосередньо здійснює боротьбу з тероризмом, про період безпосередньої участі особи в АТО в районах її проведення у взаємодії з ЗСУ, МВС та іншими суб'єктами; б) витяг з наказу АТЦ при СБУ про залучення особи до проведення АТО.
- Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання пільг дітям учасників бойових дій антитерористичної операції №8058 від 23.02.2018 року. Законопроект пропонує на державному рівні передбачити обов'язок органів місцевого самоврядування забезпечувати безкоштовним харчуванням в школах дітей учасників бойових дій. Законопроект не було прийнято з огляду на те, що він потребував певного технічного доопрацювання.
- Проект Закону про внесення змін до статті 16-3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо удосконалення порядку реалізації права військовослужбовців на отримання одноразової грошової допомоги) №8592 від 12.07.2018 року. В чинній ст.16-3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців» є норма згідно з якою військовослужбовцю, який протягом 2-х років після первинного встановлення інвалідності/часткової втрати працездатності пройшов повторний перегляд і особі було встановлено вищу групу інвалідності вона має право отримати одноразову грошову допомогу в більшому розмірі, тобто

особі здійснюється доплата різниці між одноразовою грошовою допомогою, коли було встановлено інвалідність вперше і одноразову грошову допомогу, коли було встановлено вищу групу інвалідності після переогляду. Однак, варто зауважити, що в постанові КМУ №1317 від 3 грудня 2009 року п.22 є норма, відповідно до якої повторний огляд осіб з інвалідністю з нестійкими, оборотними змінами та порушеннями функцій організму з метою визначення ефективності реабілітаційних заходів, стану здоров'я і ступеня соціальної адаптації проводиться раз на один - три роки. Тобто якщо МСЕК встановлює військовослужбовцю перегляд через три роки і в разі встановлення йому вищої групи інвалідності, він вже не зможе отримати вищої виплати одноразової грошової допомоги. Законопроект був спрямований на зняття дворічного обмеження.

- Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо приведення його норм у відповідність до рішення Конституційного Суду України від 18 грудня 2018 року № 12-р/2018 №9428 від 20.12.2018 року (та альтернативні №9428-1, №9428-2). 18 березня Рішенням КСУ було відновлено пільги на проїзд для членів сімей загиблих, учасників війни та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Зокрема, для членів сімей загиблих було відновлено безкоштовний проїзд за талонами (один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом незалежно від наявності залізничного сполучення або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою. Такі талони на проїзд для членів сімей загиблих видаються органами соціального захисту населення. Однак органи соціального захисту населення відмовляють у видачі талонів, аргументуючи це відсутністю норми в Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Незважаючи на те, що відповідно до статті 151-2 Конституції України рішення та висновки, ухвалені КСУ, є обов'язковими, остаточними і не можуть бути оскаржені, для того щоб відновити норми, які передбачають безоплатний проїзд необхідно внести зміни до Закону України «Про статус ветеранів, гарантії їх соціального захисту» та «Про Державний бюджет України на 2019 рік». Ці законопроекти були спрямовані на вирішення вказаної проблеми, однак не були розглянуті Верховною Радою.
- Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» щодо відновлення дії попередніх редакцій норм зазначеного Закону №10324 від 23.05.2019 року. Законопроектом було запропоновано проводити перерахунок всіх пенсій, передбачених Законом, якщо змінюється (або вводиться новий) хоча б один із видів грошового забезпечення, а також якщо після такого перерахунку розмір зменшується, то виплачувати більшу пенсію, яка була до проведення перерахунку.

Для нотаток

A series of horizontal dotted lines for note-taking.

0 800 308 100

legal100.org.ua

facebook.com/yursotnya

facebook.com/groups/legalsotnya

twitter.com/yursotnya

instagram.com/yursotnya

t.me/yursotnya